hu

Tizenkilencedik Nemzetközi Nyelvészeti Olimpia

Castletown (Man sziget), 2022. július 25.–29.

Az egyéni verseny feladatainak megfejtése

1. Feladat Sb — $\boxed{\mathsf{Ob_{dir}}}$ → $\mathsf{Ob_{obl}}$:

	$\mathsf{Ob_{dir}}$	$\mathsf{Ob_{obl}}$	Sb
e. sz. 1. sz.	***s-***		
t. sz. 1. sz.	***š'-***		
e. sz. 2. sz.	***w-***		
t. sz. 2. sz.	***ŝʷ-***		
e. sz. 3. sz.	***a-***	∅-	***n-***
t. sz. 3. sz.	***a-***		***na-***

$+ \boldsymbol{t^w} + \left\{ \begin{array}{ll} \left[\begin{array}{l} \mathsf{Ob_{dir}} = \text{t. sz.} \\ \text{t. sz. 2. sz.} \in \{\mathsf{Ob_{dir}}, \mathsf{Ob_{obl}}, \mathsf{Sb}\} \end{array} \right] : & \boldsymbol{a} \\ \text{különben} & \boldsymbol{ə} \end{array} \right\} + \boldsymbol{n}$

$\mathsf{C_1C_2} \to \mathsf{C_1}\boldsymbol{ə}\,\mathsf{C_2}$ ($\mathsf{C_1}$ és $\mathsf{C_2}$ mássalhangzók)

(a) ***aŝʷəstʷan*** — *én adom őket nektek.*

(b)
1. ***aš'əntʷən*** — *ő adja őt nekünk*
2. ***səŝʷtʷan*** — *ti adtok engem neki*
3. ***š'əwənatʷan*** — *ők adnak bennünket neked*

(c)
4. *ők adnak benneteket nekem* — ***ŝʷəsənatʷan***
5. *ti adjátok őt nekem* — ***asəŝʷtʷan***
6. *te adsz bennünket neki* — ***š'əwtʷan***
7. *mi adunk téged nekik* — ***waš'tʷən***
8. *ő adja őket nekünk* — ***aš'əntʷan***

2. Feladat

-

	1	sok
állapot	**x<u>é</u><u>xx</u>‹ex|èe›-ka**	**x<u>è</u><u>ex</u>-ka**
cselekedet	**x<u>ex</u>‹ex|èe›-li**	**x<u>ex</u>-li**

- **l** → C | C __ (C ∈ {**b**, **f**, **ɬ**, **n**})
- **b** → **m** | __ C (C bármely mássalhangzót jelöl)

(a)
1. **achánnàaka** — G. *nekitámaszkodik*
2. **achanni** — N. *(többet) nekitámaszt*
3. **ahamatli** — R. *(vmit) szétszór, (vmiket) szétszór*
4. **ahámmatka** — M. *szétszórva van, szétszórva vannak*
5. **apòotka** — S. *mellette vannak*
6. **apotòoli** — D. *(egyet) melléje rak*
7. **apóttòoka** — I. *mellette van*
8. **atanayli** — Z. *(egyet) beburkol*
9. **atánnayka** — K. *be van burkolva*
10. **atanni** — C. *(többet) beburkol*
11. **bàalka** — L. *fekszenek*
12. **balàali** — V. *(egyet) lefektet*
13. **balli** — B. *(többet) lefektet*
14. **incháffàaka** — U. *egye van*
15. **kawaɬɬi** — A. *(egyet) kettétör*
16. **ɬìilka** — F. *több helyen meg van tépve, szét vannak tépve*
17. **ɬìipka** — H. *fejenállnak*
18. **ɬilaffi** — T. *(egyet) kettétép*
19. **ɬipli** — E. *(többet) feje tetejére állít*
20. **ɬíppìika** — Q. *fejenáll*
21. **ɬobaffi** — P. *lyukat csinál*
22. **ɬómbafka** — W. *lyuka van*
23. **ɬombi** — O. *lyukakat csinál*
24. **ɬòomka** — J. *lyukai vannak, lyukaik vannak*
25. **sibapli** — Y. *lehúz egy csíkot*
26. **simbi** — X. *lehúzza a kérget*

(b)
27. **bállàaka** — *fekszik*
28. **inchafàali** — *egyet kap*
29. **kawwi** — *(egyet) több helyen tör, (többet) széttör*

(c)
30. *(egyet) több helyen tép* — **ɬilli**
31. *ketté van tépve* — **ɬíllafka**
32. *(egyet) feje tetejére állít* — **ɬipìili**
33. *(egyet) nekitámaszt* — **achanàali**

(d) **ɬilli** — *(többet) széttép.*

3. Feladat

- Szórend:
  - 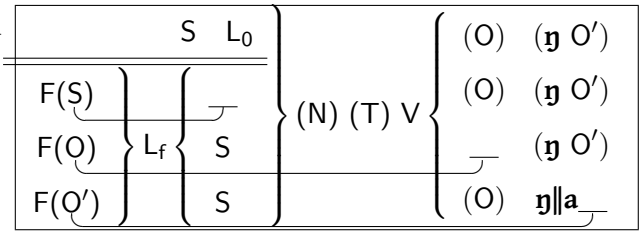

    - *

L_0	L_f	
ke	**kee**	kijelentő főmondat
∅	**xae**	kérdő mondat; alárendelt mellékmondat

    - S = alany; V = ige; O = tárgy; F = fókusz
    - N = **‖u** (tagadás); T = **si** (jövő idő)
  - S **ke kacuuʔi ŋ** X *S azt kérdezi, hogy X.*
  - birtokos birtok
-

		kérdés elején; az **ŋ** elöljárószó után	
e. sz. 1. sz.	**ŋ***	**ŋ|ŋ**	* **ŋ** + **ke** → **na**
e. sz. 2. sz.	**a**	**g|a**	
t. sz. 1. sz.	**i**	**g|i**	
t. sz. 2. sz.	**u**	**g|u**	

(a)

17. **na kacuuʔi ŋ g|u xae ŋ !uu !ʔai** — *Azt kérdezem, hogy titeket hív-e a nagyapám.*
18. **na ‖u si sĩisen ŋ g!ari** — *Nem fogok dolgozni Upingtonban.*
19. **|eeki ke !aukea ŋ ŋ|ŋ ǂhun** — *A nő fél a kutyámtól.*
20. **ŋ kee si !ʔai a** — *Én foglak hívni téged.*
21. **cuu xae u ŋ|ii** — *Kit láttok?*
22. **cuu xae ts'aaʔa ŋ** — *Ki kedvel engem?*

(b)

23. *Az anyánk nem fogja hívni a fivéredet.* — **i xaŋki ke ‖u si !ʔai a ‖ãu**
24. *Tőled fél a kutyám.* — **a kee ŋ ǂhun !aukea ŋ‖a**
25. *Hol fogtok énekelni?* — **kiɟa xae u si ǂqheeke ŋ‖a**
26. *Azt kérdezem, hogy a nagyapánkra gondolsz-e.* — **na kacuuʔi ŋ g|i !uu xae a ǂʔii ŋ‖a**
27. *Ki fog táncolni holnap?* — **cuu xae si |qhõʕo ŋ !haeke**
28. *Láttok bennünket?* — **g|u ŋ|ii i**

4. Feladat

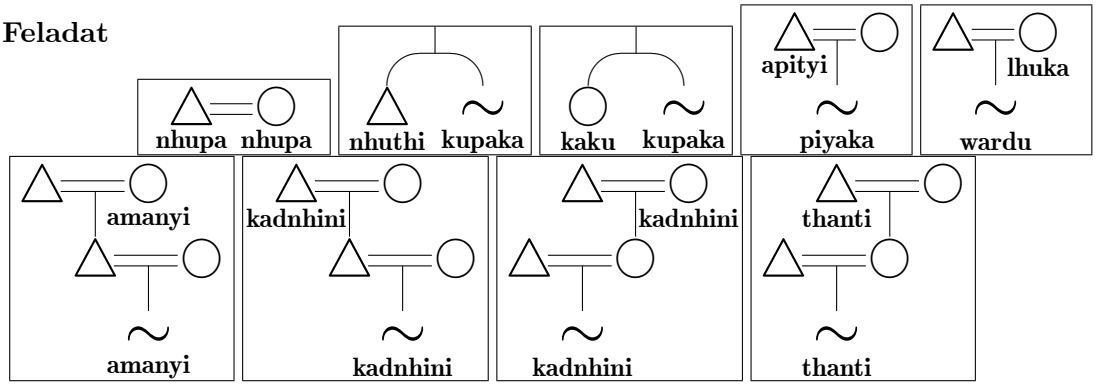

(a)

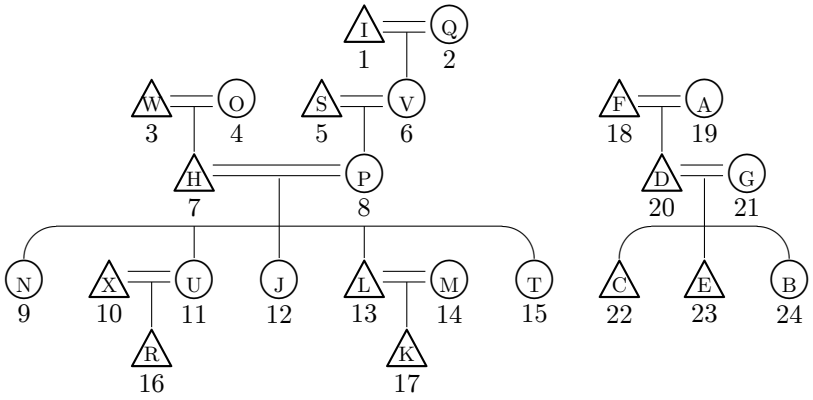

(b)

(i) **nhupa**
(ii) **piyaka**
(iii) **lhuka**
(iv) **apityi**
(v) **kupaka**
(vi) **amanyi**
(vii) **thanti**
(viii) **wardu**
(ix) **lhuka**

5. Feladat

phanrangi csam:

(...) D (V L)	V	(C)
	V̋	

- mindkét szótag
  - {***b**, ***d**, ***g**, ***j**} > {**p**, **t**, **k**, **c**}
  - NV > N**ɨ**
  - V**ː** > V
- utolsó előtti szótag
  - ***ʔ**V > V
  - ***l**V > **li**
  - ***b**V(**h**)L > **pi**L
  - különben CV(V) > C**a**
  - **-h** > ∅
- utolsó szótag
  - ***s** > **th**
  - {***p**, ***t**, ***k**} > **ʔ**

tsat:

... **h**	;	... **ay**	;	... **a**N
∅[55]		**aːiʔ**[42]		**aːnʔ**[42]

csam alapnyelv	... T	...({N, **w**, **y**})
+D	**ʔ**[42]	[11]
−D	**ʔ**[24]	[33]

- {***b**, ***p**, ***g**} (V) {***l**, ***r**} > {**ph**, **p**, **kh**}**i**
- különben az utolsó előtti szótag elveszik
- utolsó szótag
  - {***b**, ***d**, ***g**}- > {**ph**, **th**, **kh**}-
  - ***r**- > **z**-
  - {***ow**, ***ey**} > {**ə**, **ai**}

V magánhangzó. C mássalhangzó. D zöngés mássalhangzó (**b**, **d**, **j**). T zöngétlen mássalhangzó (**k**, **t**, **ʔ**). N nazális mássalhangzó (**m**, **n**, **ŋ**). L ∈ {**l**, **r**}.

(a) ***phia**[11].

(b)

csam alapnyelv	phanrangi csam	tsat	**jelentés**
***kulit**	**kaliʔ**	(1) **liʔ**[24]	*bőr*
***hitam**	**hatam**	(2) **taːnʔ**[42]	*fekete*
***bubah**	**papàh**	(3) **pha**[55]	*száj*
***ʔikat**	(4) **ikaʔ**	(5) **kaʔ**[24]	*kötni*
***dəpa**	(6) **tapa**	(7) **pa**[11]	*öl*
***matay**	(8) **mɨtay**	(9) **taːiʔ**[42]	*meghalni*
***dalam**	(10) **talàm**	(11) **laːnʔ**[42]	*bent*
***labuh**	(12) **lipùh**	(13) **phu**[55]	*leesni*
***bulaːn**	(14) **pilàn**	(15) **phiaːn**[11]	*hold*
	pala	(16) **pia**[33]	*ültetni*
	tapùh	(17) **phu**[55]	*kiváltani*
	tatà	(18) **tha**[11]	*mell(kas)*